

Rešitve

Samostojni delovni zvezek

Radovednih pet

Družba 5

ROKUS

Klett

Jaz v skupnosti

Stran 10

Ljudje smo različni

Kako se razlikujemo?

1. Razlike, ki so vidne navzven: npr. velikost, barva las, oči, spol, druge telesne značilnosti.
Razlike, ki niso vidne navzven: npr. verska pripadnost, narodnost, materni jezik, potrebe, želje, sposobnosti, spolna usmerjenost.
(Gmotni položaj je navzven lahko viden ali pa ne.)

Stran 11

2. pravica do svobodnega izražanja mnenja → Nismo žaljivi.
pravica do zdravstvene pomoči → Redno si umivamo zobe, se zdravo prehranjujemo.
pravica do izobraževanja → Delamo domače naloge.
pravica do prostega časa → Upoštevamo navodila staršev.
3. a) Spoštovanje.
b) Pomen (eden izmed možnih odgovorov): pozitiven odnos do koga, se zavedamo, da imamo vsi enake pravice, ljudi sprejemamo takšne, kot so, sprejemamo tudi mnenja drugih, druge skušamo razumeti ...

Primer: individualni odgovori.

Pripadamo različnim kulturam

1. a) Individualni odgovori.
b) Individualni odgovori.

Stran 12

Sprejemamo drug drugega

Stereotipi

1. a) Individualni odgovori.
b) Individualni odgovori.
c) Individualni odgovori.

Stran 13

Predsodki

1. Predsodek je slabo mnenje o določenih ljudeh in skupnostih, zaničevalen odnos do posameznikov in skupin, skupnosti, narodov; nespoštovanje ...
2. Te ljudi in skupine skušamo razumeti, spoznati čim več o njih. Ne sodimo o ljudeh, ki jih ne poznamo.
3. a) Individualni odgovori. (Ženske težje usklajujejo delo in družino, so odsotne z delovnega mesta v času porodniškega dopusta, ljudje menijo, da so moški bolj sposobni ...)
- b) Individualni odgovori.

Stran 16

Pripadamo različnim skupnostim

Zakaj potrebujemo drug drugega?

1. Osnovne človekove potrebe so: hrana, voda, ustrezno bivališče, zrak ...
2. Možni so vsi odgovori, utemeljitve so individualne.

Vrste skupnosti

1. družina.
2. Družina – neprostovoljno;
nogometni klub – prostovoljno;
glasbena šola – prostovoljno;
razred – neprostovoljno.

Stran 17

3. Otroci v razredu – želja po znanju, obvezno osnovno šolstvo ...;
gledališka skupina – isti interesi: želja po ustvarjanju/
gledališki igri/nastopanju ...;
gasilci – isti interesi: pomagati ljudem v nesreči;
delavci – isti interesi: želja po delu, uspehu podjetja, zaslužek.
4. Individualni odgovori.

Stran 18

Iščemo rešitve

Imamo različne potrebe in želje

1. Individualni odgovori.

Stran 19

Zakaj prihaja do sporov?

1. a–d: individualni odgovori.

Mediacija

1. b

Stran 20

2. Individualni odgovori (npr. sodnik in mediator ne smeta »navijati« za eno stran, ne smeta vpletati svojih čustev, nagnjenj, interesov ...).

PONOVI

1. druženju, skupnosti, družina
2. 1, 3, 4, 2

Stran 21

Sodelujemo in si pomagamo

Medsebojna pomoč

1. Individualni odgovori.
2. Individualni odgovori.

Stran 22

Komu pomagamo in kdo pomaga nam?

1. Individualni odgovori.

Stran 23

2. Prva fotografija
Situacija: poplava.
Pomoč: gasilci, civilna zaščita, vojska, drugi prostovoljci (sosedje, taborniki, študentje ...).
Druga fotografija
Situacija: brezdomstvo.
Pomoč: center za socialno delo, prostovoljci (posamezniki, organizacije), država z denarno pomočjo za brezposelne, država s socialno denarno pomočjo ...
3. a) Za Aneja iz 2. b.
b) Da bodo lahko Aneju kupili dvigalo za invalidski voziček.
c) Družijo jih isti cilji in ideali, skupna sta jim pomoč ljudem in prispevek k skupnosti brez materialne koristi.

Raziskujemo Slovenijo

Stran 26

Pripomočki za prikazovanje Zemlje

Kako lahko prikažemo Zemljo?

- a) Zemljevid; Satelitski, letalski; Globus
- b)

Stran 27

Kateri pripomoček uporabiti?

- a) zemljevid
- b) globus
- c) satelitski ali letalski posnetek
- č) satelitski ali letalski posnetek
- d) satelitski ali letalski posnetek

Stran 28

Zemljevid

»Branje« zemljevida

- naslov, kartografski znaki, legenda, koordinatna mreža, merilo, avtor
- a) Slovenija
- b) 1 : 500 000
- c) Geodetska uprava Republike Slovenije
- č) Ljubljana
- d) Individualni odgovori.
- e) Ljubljana, Maribor, Portorož

Stran 30

Merilo

- številčno merilo, grafično merilo, opisno merilo
-

1 cm = 50 000 cm

1 cm = 25 000 cm

1 cm = 10 000 cm

1 cm = 5 000 cm

Stran 31

- a) 5 cm
- b) 1 : 500 000, 500 000 cm
- c) $5 \cdot 500\,000\text{ cm} = 2\,500\,000\text{ cm} = 25\,000\text{ m} = 25\text{ km}$, 25 km

Stran 32

Orientiranje zemljevida

- a) Rešitve si sledijo v smeri urnega kazalca, začne se desno od severa; severovzhod, vzhod, jugovzhod, jug, jugozahod, zahod, severozahod.
- c) Individualni odgovori.
- č) Individualni odgovori.
- d) Individualni odgovori.

Stran 33

Relief

Kaj je relief?

- Individualni odgovori.

Stran 34

- hribovje, dolina; gričevje, ravnina; gorovje, dolina
- a) V severozahodnem delu Slovenije.
- b) Hribovje.
- c) Na vzhodu Slovenije.

Stran 35

Kaj je nadmorska višina?

- a)

kraj, gora, hrib	nadmorska višina
Ljubljana	298 m
Triglav	2864 m
Murska Sobota	190 m
Rogla	1517 m
Veliki Snežnik	1796 m
Nanos	1313 m

b) Individualni odgovori.

c) Individualni odgovori.

č) Individualni odgovori.

Stran 36

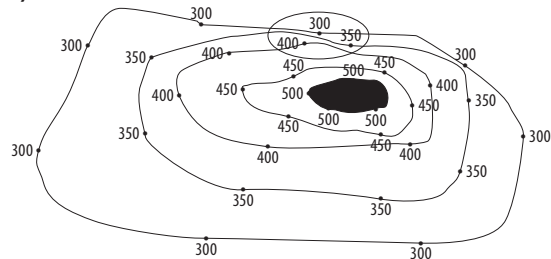
Kako vemo, kje je gora?

- a) Z barvami in senčenjem.
- b) Individualni odgovori.

Stran 37

Kaj so plastnice?

- a)

b) Največja strmina je tam, kjer so plastnice najbolj skupaj.

PONOVI

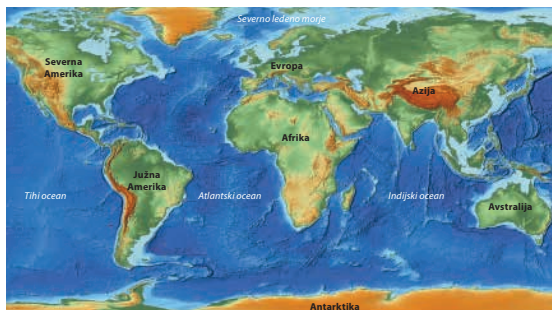
Rešitev: PLANOTA

Stran 38

Kje leži Slovenija?

Slovenija na zemljevidu sveta

1.

b) V Evropi.

Stran 39

Slovenija na zemljevidu Evrope

1. a) Italija, Avstrija, Slovenija, Hrvaška, Madžarska
- b) Hrvaška, Avstrija, Italija, Madžarska
- c) ITALIJA: Avstrija, Švica, Francija
AVSTRIJA: Italija, Švica, Nemčija, Češka, Slovaška, Madžarska, Slovenija
HRVAŠKA: Slovenija, Madžarska, Srbija, Bosna in Hercegovina, Črna gora
MADŽARSKA: Slovenija, Avstrija, Slovaška, Ukrajina, Romunija, Srbija, Hrvaška

Stran 40

Na sončni strani Alp

Naravne enote, ki se stikajo na ozemlju Slovenije

1. Ker ležijo na južni strani Alp.
2. Jadranskemu, Dinarsko, Panonska, Alpe

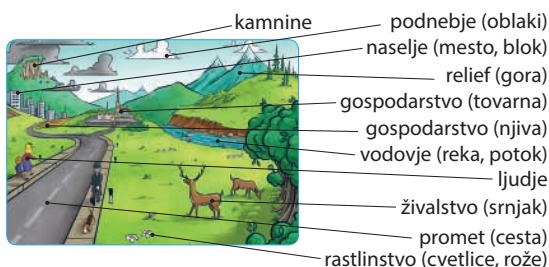
Stran 41

Narava in človek

1. Gradimo hiše, ceste, predore, tovarne, kamnolome, rudnike ...

Naravna in kulturna pokrajina

1.

Stran 43

Slovenske pokrajine

1. a) Individualni odgovori.
- b) V Predalpskih pokrajinah.
- c) Del Obsredozemskih pokrajin.

Stran 44

Alpske pokrajine

Kje v Sloveniji so Alpske pokrajine?

1. Triglav, 2864 m; Grintovec, 2558 m; Stol, 2236 m

Stran 45

2. Julijske Alpe

Triglavski narodni park

1.

Površje, podnebje in vodovje

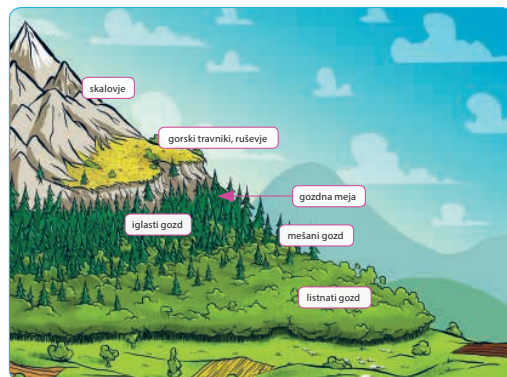
1. V opisu je treba omeniti: visoke gore, strma pobočja, ostri vrhovi, globoke in ozke doline.

Stran 46

2. Sava, Savinja, Soča
3. Bohinjsko jezero

Rastlinstvo in rastlinski višinski pasovi

1. a)

b) Zaradi nizkih temperatur, strmih pobočij in malo prsti.

Stran 47

V kraljestvu gamsa in kozoroga

1. Zaradi krčenja njihovega življenjskega prostora. Zaradi težjih pogojev se počasneje obnavljajo. Zaradi lovljenja in trgovine z živalmi v preteklosti.

Poselitev je vezana na doline

1. Zaradi nižjih temperatur, strmih pobočij, malo prsti.
2. Bovec, Tržič, Jesenice

Stran 48

Kakšne so bile hiše nekoč?

1. Kozolec je bil namenjen sušenju sena, žita in drugih pridelkov.

Stran 49

Gospodarstvo in promet danes

1. Zaradi neokrnjene narave, smučišč, raftinga, čolnarjenja, gorništa, alpinizma, pohodništva, soteskanja, jadranskega padalstva ...
2. Na gozdove oz. na les.

3. a) Predel, Vršič, Ljubelj
b) Nadmorske višine prelazov so nižje kot nadmorske višine gora v okolici.
4. Viadukti in predori.

Stran 51

Predalpske pokrajine

Površje, podnebje, rastlinstvo in živalstvo

1. a) Posavsko hribovje, Paški Kozjak
b) Ob Paki
c) Škofjeloško hribovje, Polhograjsko hribovje, Posavsko hribovje, Dinarsko gorstvo ...
2. a) Poletja so v Predalpskih pokrajinah vroča, v Alpskih pokrajinah pa kratka, topla in vlažna. Zime so v Alpskih pokrajinah precej daljše in bolj mrzle.
b) Ker so predalpska hribovja precej nižja.
c) Zaradi gradnje naselij, cest, tovarn, obdelovalnih površin (njive, travniki) ...

Stran 52

Vodovje

1. a) Blejsko jezero
b) hidroelektrarn, rudniki
2. a) Dravi, Savi, Soči
b) Pri Zidanem Mostu.

Stran 53

Poselitev

1. a) Po podatkih Statističnega urada RS iz leta 2018:
Ljubljana: 280 940
Maribor: 94 642
Celje: 37 959
Kranj: 37 313
Koper: 25 521
b) Največ jih je v Predalpskih pokrajinah, ker so tu največje kotline; to je gospodarsko zelo dobro razvita pokrajina ...
2. GRUČASTA VAS – hiše so postavljene na kupu, brez pravega reda
ZASELEK – naselje z le nekaj hišami
SAMOTNA KMETIJA – stanovanjska hiša in gospodarska poslopja
3. Ta naselja so na podeželju, so manjša, imajo manjše število prebivalcev ...

Stran 54

Gospodarstvo v preteklosti

1. kmetijstvo, rudarstvo, gozdarstvo
2. Idrija – živo srebro
Mežica – svinec, cink
Hrastnik – rjavi premog
Velenje – lignit
Zagorje – rjavi premog
Trbovlje – rjavi premog

Stran 55

Gospodarstvo in promet danes

1. Celje–Ljubljana

Ljubljana

1. Narodna in univerzitetna knjižnica (NUK), slovenski parlament/stavba Državnega zbora Republike Slovenije

Stran 59

Obpanonske pokrajine

Kje v Sloveniji so Obpanonske pokrajine?

1. a) Goričko
b) Murska ravnina
c) Slovenske gorice
č) Dravsko in Ptujsko polje
d) Kozjansko in Haloze
e) Krška kotlina

Površje in podnebje

1. ravnina – izrazito raven svet na nizki nadmorski višini
grčevje – najnižje vzpetine

Stran 60

Vodovje

1. neurje s točo, poplave, zemeljski plaz
2. Reke v Obpanonskih pokrajinah tečejo počasneje, so bolj vijugaste, širše ...

Rastlinstvo in živalstvo

1. Zaradi obdelovalnih površin, naselij, cest, tovarn ...
2. Štorklja

Stran 61

Poselitev

1. Hiše so bile nizke, z majhnimi okni, iz ilovice, prebeljene z apnom in pokrite s slamo.
2. OBCESTNA VAS – hiše in gospodarska poslopja stojijo ob cesti
RAZLOŽENA POSELITEV – hiše v naselju so precej oddaljene med seboj

Stran 62

Gospodarstvo v preteklosti

1. steklarne, Rogaški Slatini, Dravi
2. a) Mlin.
b) V njem so mleli žito.

Stran 63

Gospodarstvo in promet danes

- 1.

	RAVNINE	GRIČEVJA
ZNAČILNOSTI NASELIJ	velike gručeaste vasi, obcestne vasi, mesta	razložena poselitev
DEJAVNOST	kmetijstvo (poljedelstvo in živinoreja), industrija, storitvene dejavnosti (turizem)	kmetijstvo (vinogradništvo in sadjarstvo), turizem (vinske ceste)
KMETIJSKI PRIDELKI	pšenica, koruza, oljna ogrščica, sončnice, detelja, buče ...	grozdje, jabolka, breskve ...

Stran 64

2. a) koruza, pšenica, grozdje, sončnice, oljna ogrščica, buče
b) Individualni odgovori.
3. Moravske Toplice, Radenci, Banovci, Terme Ptuj, Rogaška Slatina, Terme Olimia, Terme Čatež ...

Stran 66

Dinarskokraške pokrajine

Kje v Sloveniji so Dinarskokraške pokrajine?

- z oranžno barvo: Nanos, Javorniki, Gorjanci, Kočevski Rog, Suha krajina, Trnovski gozd, Snežnik
– z zeleno barvo: Kočevsko polje, Bela krajina, Planinsko polje, Cerkniško polje
- Individualni odgovori.
(Npr.: Med Cerkniškim in Planinskim poljem leži slikovita kraška dolina Rakov Škocjan. Dolina, ki jo je postopoma oblikovala reka Rak, je dolga okoli 2,5 km. Rak izvira v Zelških jamah in teče po podorni dolini, ki jo občasno tudi poplavi. Na njenem dnu se košeni mokrotni travniki prepletajo z otočki poplavnih gozdov z dobom, po obrobju doline pa najdemo ilirski bukov gozd. Ostanka stropa nekdanje jame, ki je oblikovala podorno dolino Rakov Škocjan, sta Veliki in Mali naravni most. Vir: <http://www.notranjski-park.si/index.php?catid=61&lang=slo>)

Površje, podnebje in vodovje

- a) Snežnik, 1796 m
V. Golak, 1495 m
Suhi vrh (Nanos), 1313 m
Dedna gora, 1293 m
Goteniški Snežnik, 1290 m
b) Največ vrhov sega do nadmorske višine 1000 metrov.

Stran 67

- a) apnenec in dolomit
b) Krka in Kolpa
c) Veliki Snežnik s 1796

Rastlinstvo in živalstvo

- medved, volk, ris
- človeška ribica

Stran 68

Površinski kraški pojavi

- Planinsko polje, Radensko polje, Pivška presihajoča jezera

Stran 69

Podzemni kraški pojavi

- ponikalnica – reka, ki na enem delu polja izvira, na drugem pa ponikne
presihajoče jezero – jezero, ki ob večjih padavinah nastane na dnu kraškega polja
kraško polje – velika, z vseh strani zaprta kotanja, po kateri praviloma teče reka
kraška jama – podzemni kraški pojav, ki nastane zaradi pretakanja vode v podzemlju
uvala – kotanja, ki je manjša od kraškega polja, z bolj uravnanim dnom
brezno – navpičen rov v kraškem podzemlju
vrtača – manjša kotanja v obliki skleda ali lijaka

Stran 70

- a) S pretakanjem vode v podzemlju.
b) Postojnska jama
c) Individualni odgovori.
č) Pivka

d) Individualni odgovori.

e) Individualni odgovori.

Poselitev

- slabše možnosti za kmetijstvo, visoke planote, hribovja

Stran 71

- a) Po podatkih Statističnega urada RS iz leta 2018:
Postojna, 9482
Logatec, 9428
Kočevje, 8240
Grosuplje, 7549
Črnomelj, 5573
Metlika, 3196
b) V primerjavi z največjimi mesti imajo manj prebivalcev, so precej manjša.

Stran 72

Gospodarstvo v preteklosti

- a) o smučanju
b) rekreacija, šport
2. a) gozd – les
b) čebri, košare, lutke, deske, kuhalnice, pletenke ...
c) Individualni odgovori.

Stran 73

Gospodarstvo danes

- Manj ravnih površin, plitva prst.
2. a) Lesna industrija, vinogradništvo, turizem.
b) V celoti. Turizem je vezan na kraške pojave, lesna industrija na gozdove ...

Stran 75

Obsredozemske pokrajine

Površje

- Individualni odgovori.

Podnebje

- V Obsredozemskih pokrajinah so poletja daljša, zime pa toplejše, saj temperatura tudi pozimi redko pade pod 0 °C.

Stran 76

Rastlinstvo in živalstvo

- Ker večinoma temperature ne padejo pod 0 °C. Takoj spomladi oblikujejo cvetove in poleti, ko je prevroče in premalo padavin za oblikovanje plodov, ti samo še dozoriijo.
- fige, olive, kaki

Stran 77

Poselitev

- Hiše so bile zgrajene iz kamna, imele so majhna okna, položne strehe.
- Podčrtana mesta: Koper, Piran, Sežana, Nova Gorica, Ajdovščina, Izola, Portorož
Maribor: Obpanonske pokrajine, Črnomelj: Dinarskokraške pokrajine, Celje: Predalpske pokrajine, Tolmin: Alpske pokrajine, Kočevje: Dinarskokraške pokrajine, Metlika: Dinarskokraške pokrajine, Kranj: Predalpske pokrajine, Bovec: Alpske pokrajine, Novo mesto: Dinarskokraške pokrajine

Stran 78

Gospodarstvo v preteklosti

1. Dobri pogoji za kmetijstvo (rodovitna prst, toplo podnebje). Kmetijstvo so ovirala samo strma pobočja.
2. Gradili so terase.
3. a) Na plitvih ravninah tik ob morju.
b) V Sečoveljskih in Strunjanskih solinah.

Stran 79

Gospodarstvo in promet danes

1. Kmetijstvo (vinogradništvo, sadjarstvo, pridelava zgodnje zelenjave), industrija, turizem (morje, toplo podnebje, stara mestna jedra).
2. Morje, toplo podnebje, stara mestna jedra.
3. Hitrejši dostop do Luke Koper, pripeljejo lahko več tovara.

Preteklost

Stran 82–83

Preteklo je že veliko časa

Čas, ki je minil

1. Individualni odgovori.
 - a) Individualni odgovori.
 - b) Da. Ker se je že zgodil (= preteklost) in smo bili v njem udeleženi ljudje (= del človeštva).
 - c) Ne. Ker se je marsikateri dogodek pozabil, marsikateri zapis ali predmet uničil v vojnah, požarih ipd.
 - č) Ker so dinosavri živeli in izumrli milijone let pred nastankom človeštva/ljudi.

Stran 84–85

Koliko časa je minilo?

1. a) Nad fotografijami od leve proti desni: prazgodovina, stari vek, srednji vek, novi vek, moderna doba ali sodobnost.
Značilnosti: individualni odgovori.
- b) Prazgodovina.
- c) V moderni dobi ali sodobnosti.
- č) V moderno dobo ali sodobnost.
- d) Individualni odgovori.

PONOVI

1. Zgodovina, časovnem, časovnem
2. 2
5
3
1
4

Stran 86

Kaj se je dogajalo v preteklosti?

Sledovi preteklosti

1. Čelada – materialni vir; zgoščenka – avdiovizualni vir; National Geographic – pisni vir; pogovor – ustni vir.
2. Individualni odgovori.

Stran 87

Ali je vse res?

1. a) O tem, kako je nastalo mesto Rim.
b) sedem gričev, kralji, reka Tibera
c) Zgodovinska dejstva ne govorijo o dvojčkih Romulu in Remu ter o volkulji in pastirjih. Legenda ne govori o kmečkih naseljih.
č) Ne. Ker se lahko kdo zlaže, kaj pozabi povedati/napisati, napiše neresnico ipd.
d) Individualni odgovori.
(Verjeli naj bi zgodovinskim dejstvom, kajti legenda ima neverjetne podatke o volkulji, ki da je hranila dvojčka s svojim mlekom.)

Stran 88

Poglej v muzej!

1. a) V Ljubljani.
b) Na več lokacijah (v Ljubljani na Prešernovi in Metelkovi ulici, na gradu Snežnik, na blejskem gradu ter na Hrušici).
c) Individualni odgovori.
č) Individualni odgovori.
2. a) Individualni odgovori.
b) Individualni odgovori.
c) Individualni odgovori.
č) Individualni odgovori.
d) Individualni odgovori.

Stran 90

Prazgodovina

Kako so živeli prvi ljudje?

1. b
2. Kje so živeli? V jamah in pod jamskimi previsi. Kaj so jedli? Kar so ulovili (različne živali) in nabrali (različne plodove, rastline).
Iz česa je bila njihova obleka? Iz živalskih kož.
Kaj jim je pomenil ogenj? Ob njem so se greti v hladnih dneh, z njim so si osvetljevali jamo oz. so si svetili ponoči, s pomočjo ognja so si pripravljali hrano, da ni bila surova, ob ognju so se družili.

Stran 91

3. lov → udomačitev živali, živinoreja
jame, skalni previsi → koče, šotori
nabiralništvo → sejanje, poljedelstvo

Kamena doba in doba kovin

1. Tretja (ogrlica/nakit) in peta fotografija (sekira).

Stran 92

Prazgodovina na ozemlju današnje Slovenije

1. piščal iz kosti jamskega medveda, situla z Vač, kolo z Ljubljanskega barja.
2. a) Na Ljubljanskem barju.
b) Na lesenih kolih, ki so bili zabiti v jezerska in močvirska tla.
c) Iz lesa, gline, lubja, slame.
č) Z lovom, ribolovom, nabiralništvom in poljedelstvom.

Stran 93

3. Leva fotografija prikazuje, da ponekod ljudje še danes živijo v koliščarskih naseljih, le da so tu uporabljeni še drugi gradbeni materiali. Desna slika prikazuje kolišče kot turistično naselje.

PONOVI

nabiranje, lov, jamah, previsa, ogenj, udomačili, posejali, bivališča/koče in šotore, kamna, kamena, kovin, piščal iz kosti jamskega medveda, situla z Vač, koliščarji

Stran 94

Stari vek

Kako so živeli ljudje v starem veku?

1. Individualni odgovori.

Rimljani na ozemlju današnje Slovenije

1. Na nekaterih številčnicah ur in na igralnih kartah, pri poimenovanju nekaterih ulic (Ulica III), kraljev (Ludvik XIV.) in papežev (Janez Pavel II.), nekateri filmi imajo letnico nastanka zapisano z rimskimi številkami, revije imajo leto izdaje napisano z rimsko številko ...
2. 1927

Stran 95

Rimska mesta

1. a) Ljubljana.
b) Tlakovane in redno vzdrževane.
c) Z obzidjem, obrambnim jarkom (na severni in zahodni strani dvojnimi) ter vojsko.
č) Stanovanjske hiše, gostilnice, trgovine, tempelj, javna kopališča, javna stranišča.
Bile so iz kamna, opeke, lesa.
d) S centralnim ogrevanjem./Tako da je vroč zrak krožil pod tlemi.

Stran 96

Rimski vsakdan

1. a) Nekateri sestavine, npr. poper, ribja omaka, tudi vino.
b) Individualni odgovori.
c) Individualni odgovori.
č) Individualni odgovori.

Stran 97

2. a) Individualni odgovori.
b) Individualni odgovori.

Stran 98

Srednji vek

Kako so živeli ljudje v srednjem veku?

1. Izkoristili so dnevno svetlobo, saj elektrike še niso poznali.

Karantanija

1. a) Karantanija.
b) Na področju Avstrije in Slovenije.
c) Knez.
č) 2 centa.

Stran 99

Življenje na gradu

1. Individualni odgovori.
2. Individualne risbe.

Stran 100

2. a) Individualni odgovori.
b) Individualni odgovori.
c) Individualni odgovori.

Celjski grofje

1. Postavili so ga na vzpetino, obdali so ga z obzidjem.
2. Individualni odgovori.

Stran 101

3. a) zadnji član rodbine celjskih grofov.
b) Ker je bila Veronika predstavnica nižjega plemstva, Celjski pa so spadali v višje plemstvo.
c) Nemških, čeških in ogrskih dežel.
č) V srednjem veku.

Stran 102

Srednjeveška mesta

1. a) Z obzidjem.
b) Večnadstropne, tesno skupaj, lesene.
c) Cerkev in mestna hiša.
č) Ker za higieno ni bilo dobro poskrbljeno, ni bilo kanalizacije, kar pomeni, da so odpadle tekale po mestnih ulicah. Na ulice so metali tudi odpadke.
d) Ker so bile hiše lesene.

Stran 103

Novi vek

Kako so živeli ljudje v novem veku?

1. Druga fotografija.
2. Vlak – lahko je prepeljal mnogo več tovora in ljudi kot pred njim vozovi in kočije, bil je tudi hitrejši in udobnejši.
Žarnica – dajala je svetlobo tudi ponoči.
Telefon – omogočil je hitrejšo komunikacijo na daljše razdalje.
3. Prevoz ljudi in tovora je postal še hitrejši kot z vlakom, omogočal je premagovanje daljših razdalj. Spremenil je tudi način bojevanja v vojnah.

Stran 104

Prva knjiga v slovenščini

1. Naslov prve slovenske knjige: Katekizem
Avtor: Primož Trubar

Slovenske zgodovinske dežele

- 1.

Stran 105

2. Individualni odgovori.

Slava vojvodine Kranjske

1. a) Košnja travnikov, kozolci, kraški konji – lipicanci, pridelovanje žita, vina, sadja.
b) Individualne risbe.

Stran 106

Prva svetovna vojna

- a) Iz jarkov so vojaki napadali nasprotnika.
- b) Vojak je žalosten. Ker je v tujini, sam med tujimi ljudmi, in čaka, kdaj ga bodo spet poslali v strelske jarke (= na bojno črto), kjer je polno krvi in mrtvih vojakov.

Stran 107

Moderna doba

Življenje v moderni dobi

1. Individualni odgovori.

Stran 108

Velike razlike med državami

- a) V gospodarsko razvitih državah strojno obdelujejo polja in s stroji delajo v rudnikih, v državah v razvoju pa to delo večinoma opravljajo še ročno.
- b) Individualni odgovori.
- a) Revščina, onesnaževanje okolja, vojne, delo otrok, neizobraženost.

Stran 109

- b) Individualni odgovori.

Druga svetovna vojna

1. Od letošnjega leta je treba odšteti 1941 (npr. za leto 2016: pred 75 leti).
2. Prepovedali so uporabo slovenščine, Slovence so pobijali in jih izganjali v taborišča, požigali so slovenske vasi, bombardirali mesta.
3. vojno izgubili.

Stran 110

Boljši časi po vojni

1. **JUGOSLAVIJA**

Stran 111

Osamosvojitve Slovenije

- a) Leva fotografija: slovesna razglasitev samostojne Slovenije; desna fotografija: vojna za Slovenijo.
- b) Z navdušenjem, veseljem, šli so na ulice, se zabavali in proslavljali pozno v noč.
- c) Ni se strinjala z osamosvojitvijo Slovenije in je nadjno poslala vojsko.
- č) Zmagala je slovenska stran. Jugoslavija je razpadla.

Država Slovenija

Stran 114

Republika Slovenija

Država, republika

1. b
2. Da v Sloveniji volivci volijo oblast.

Volitve

- 1.

Predsednik Republike Slovenije: Preveriti trenutno stanje.	Predsednik Državnega zbor Republike Slovenije: Preveriti trenutno stanje.
Katere naloge opravlja predsednik Republike Slovenije?	Ime in priimek poslanca/ poslanke: individualni odgovori.
Predstavlja Republiko Slovenijo in je vrhovni poveljnik njenih obrambnih sil. Njegove pristojnosti so npr., da razpisuje volitve v državni zbor, razglša zakone, podeljuje odlikovanja in častne naslove ...	

Stran 115

To je zakon!

1. Zakonodajna oblast: Državni zbor Republike Slovenije;
izvršna oblast: vlada in predsednik države; sodna
oblast: sodišča.

Stran 116

Državni simboli in državni prazniki

Himna, zastava, grb

1. Himna:

Živé naj vsi naródi,
ki hrepené dočakat' dan,
da, koder sonce hodi,
prepír iz svéta bo pregnan,
da rojak
prost bo vsak,
ne vrag, le sosed bo mejak!

Naslov himne: Zdravljica

Avtor besedila: France Prešeren

Avtor glasbe: Stanko Premrl

Kdaj se izvaja? Na slovesnostih, na katerih se zaznamujejo dogodki, pomembni za Slovenijo.

- 2.

Stran 117:

3. Ves čas pred javnimi ustanovami oz. na njih (šole, vrtci, policija, sodišča, bolnišnice ...); ob določenih praznikih ob/na stanovanjskih blokih in hišah, ulicah; na mednarodnih srečanjih, športnih in drugih tekmovanjih ter prireditvah, kjer sodeluje Republika Slovenija.
4. Individualni odgovori.
5. Na šolskem dnevniku in redovalnici, na spričevalu, osebni izkaznici, prometnem dovoljenju, potnem listu itd. (= na listinah, ki jih izda Republika Slovenija).

Državni prazniki

1. a) Individualni odgovori.
b) Individualni odgovori, odvisni od a).
c) Da, ker to ni dela prost dan (razen če je praznik na soboto ali nedeljo).

Stran 118**Prebivalci Slovenije****V Sloveniji živijo različni narodi**

1. a) Srbi – 38 964
Hrvatje – 35 642
Bošnjaki – 21 542
Muslimani – 10 467
Bosanci – 8 062
b) Mnogo manj jih je kot Slovencev.

Stran 119**Kdo so državljani in kdo tujci?**

1. a) 97 646.
b) Moških je bilo približno dvakrat več kot žensk. Moški bolj množično prihajajo v Slovenijo opravljat delo, predvsem fizična, gradbena dela.
c) Da.

Stran 120**Italijanska in madžarska narodna skupnost**

1. Prečrtati: avstrijska narodna skupnost, hrvaška narodna skupnost.
2. narodno mešano območje
3. Svojo kulturo ohranjata v številnih društvih (športnih, raziskovalnih, folklornih, glasbenih, dramskih ...). Druge prebivalce Slovenije seznanjata s svojo kulturo prek lastnega radijskega in televizijskega programa ter tiskanih del.

Stran 121**Romska skupnost**

1. Da ohranjajo svojo kulturo (in jezik).
2. Izdajajo svoj časopis.

Zakaj se selimo?

1. Zaradi zaposlitve, šolanja (glasba), zaradi želje po spoznavanju novih dežel, po potovanju.

PONOVI

Pravilni so vsi odgovori razen enega (Marsovci).

Stran 122**Sloenci po svetu****Najprej v sosesčino, za mejo**

1. Avstrija, Madžarska, Hrvaška, Italija.
2. Po dvojezičnih krajevnih tablah.

Stran 123**Nato dlje, tudi čez morja**

1. c) Ljudje, ki se začasno odselijo iz države.
a) Ljudje, ki se za stalno izselijo iz države.

Moja domovina

1. a) Slovenija.
b) Tu se je rodila in odrasla, govori tekoče slovensko, je Slovenka po narodnosti in duši.
c) Kosovo.
2. Individualni odgovori.

Stran 124**Evropska unija in svet****Kaj nas povezuje v Evropski uniji?**

1. 28 (leta 2018); od letošnjega leta je treba odšteti 2004 (leta 2018: 14 let); 9. maja.

2.

Stran 125

3. a) Individualni odgovori.
b) 2018: Velika Britanija, Danska, Švedska, Hrvaška, Romunija, Bolgarija, Madžarska, Poljska, Češka.

Kdo odloča v EU in o EU?

1. Evropski parlament, Evropska komisija, Svet EU.

Stran 126**Pomen EU za Slovence**

1. a) Ker je s tem pridobila veliko ugodnosti in priložnosti – za mlade, za poslovneže, za gospodarsko, politično sodelovanje, za krepitev stikov med ljudmi ...
b) Kot vsaka država EU ima svoj glas. Ne glede na to, da je majhna država, ima povsem enak glas kot katera od velikih držav, mora ga le znati izkoristiti in uveljavljati.
c) Prost prehod notranjih meja EU, možnost izobraževanja in iskanja zaposlitve v državah EU, uporaba evra v večini držav EU. Lahko se našteje (še) kaka druga pravica.

Stran 127**Ves svet je povezan**

1. a) Individualni odgovori.
b) Individualni odgovori.
c) Individualni odgovori.
č) Individualni odgovori.
d) Npr. pri nas jih ne pridelamo dovolj, da bi zadovoljili potrebe prebivalstva; s tem je ponudba bolj raznolika.
e) Da naj, ko kupujemo hrano, preverimo njeno poreklo (= od kod prihaja), kajti hrana iz naše bližine, ki ni prepotovala na stotine kilometrov, je kakovostnejša, bolj sveža, okusnejša, hranljivejša.